

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Quibusdam premissis conclusio affirmativa statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

movens & auxilians, juxta veriore Thomistarum sententiam) sufficit quod ita applicet voluntatem ad unum extremum, ut in ea relinquat vires & potentiam ad oppositum.

ARTICULUS IV.

An substantia predestinati sit sue predestinationis effectus?

S. I.

Quibusdam pramissis conclusio affirmativa statuitur.

59. VT status difficultatis aperiatur, & cetera ab incertis separentur, supponendum est primo, substantiam predestinati secundum se inspectam intra limites pure nature, non esse predestinationis effectus; quia effectus predestinationis finem ejus respicere debet; substantia autem predestinati in predicta consideratione finem predestinationis non respicit, sed ad quem se habet intra limites & finem nature. Adde, quod effectus predestinationis non est indifferens ad finem reprobationis: Atqui substantia predestinati intra limites pure nature considerata indifferens est, ut predestinetur & reprobetur. Ergo sub hac consideratione effectus predestinationis esse non potest.

60. Supponendum secundum, illam non esse effectum predestinationis proximum, & elicium: Tam quia effectus elicitus predestinationis debet esse supernaturalis ratione sui, sicut actus elicitus a virtute supernaturali non potest non esse ratione sui supernaturalis: substantia autem predestinationi ratione sui supernaturalis non est. Tum etiam, quia est effectus elicitus providentia naturalis: Ergo a supernaturali, qualis est predestinatio, elicitive non potest procedere. Unde solum difficultas est, an imperatve saltem ab illa procedat? quod ut magis declaratur,

61. Supponendum est tertio: dupliciter aliquid esse posse effectum predestinationis imperatum. Primum quoad ordinationem supponentem existentiam rei ordinatae. Secundum, quoad existentiam, ita ut prima rei productio imperetur ex intentione finis predestinati: certum est igitur, substantiam predestinati esse saltem primo modo predestinationis effectum, quia per predestinationem ordinatur ad gloriam, & ad illam transmittitur. Unde dubitatur solum de secundo modo imperij, an scilicet substantia predestinati, etsi ex vi alterius providentia quasi elicitive ad finem naturalem ordinetur, & in re producat, non tamen procedat ab illa independentem a predestinatione, sed ut subordinata illi tanquam imperanti eo modo, quo actus aliarum virtutum ab illis eliciti a charitate procedunt ut imperante illorum productionem. Pro resolutione

Dico, substantiam predestinati esse effectum predestinationis in sensu explicato. Ita communiter docent Thomistae, paucis exceptis, qui existimant substantiam predestinati esse tantum subjectum, quod predestinatur, non vero ipsius predestinationis effectum.

62. Probatum primum ex Augustino epistolae 105. ubi explicans illud Apostoli ad Romanos 8. *Primum electionem proposuisti Dei maneret. Secundum e-*

A *lectionem (inquit) quod eligendos facit ipse, nominavit. Ergo juxta Augustinum electio ad gloriam causa est substantia eligendorum, & consequenter substantia predestinati est predestinationis effectus: omne enim, quod ab electione in ordine intentionis causatur, est in executione effectus predestinationis.*

Probatum secundum ex D. Thoma in 1. dicitur 41. quod 1. art. 4. ubi inquit: *Omnis causa, cujus operatione interveniente completur effectus predestinationis, dicitur predestinationem juvare, vel per medium causa meritoria, vel persuadendo ad bonum, vel per modum dispositionis, vel etiam naturalis operationis, sicut motus calidi, & omnes cause naturales juvant predestinationem, in quantum earum officio perscitur generatio & sustentatio electorum. Ex quibus verbis hoc argumentum delamitur, Eatenus aliqua causa sine moralis, sive naturalis dicitur predestinationem juvare, quatenus ejus operatione perficitur effectus predestinationis: At motus calidi juvat predestinationem, quatenus illo perficitur electorum generatio: Ergo haec est predestinationis effectus, & consequenter electorum substantia, quae per illam producitur.*

Tertium probatur ex eodem S. Doctore in 1. dicitur 41. art. 8. ubi in argumento, *sed contra*, probatur predestinationem precibus Sanctorum juvari: ex illo Genesis 25. ubi dicitur, quod Isaac rogavit Dominum pro Rebecca uxore sua, & dedit conceptum Rebecca, ex quo conceptum natus est Jacob: At si substantia Jacob predestinatus non esset predestinationis effectus, argumentum D. Thomae non convinceret: Ergo juxta D. Thomam substantia predestinati est predestinationis effectus. Probatum Minus. Predestinationem precibus Sanctorum juvari, est illius effectus precibus Sanctorum obtineri: Ergo ex eo, quod natus Jacob obtenta fuerit precibus Isaac, non colligitur predestinationem Jacob precibus Isaac juvari, nisi ejus natus sit predestinationis effectus.

Probatum quarto ratione, quam indicat idem Angelicus Doctor in corpore ejusdem articuli, his verbis: *Ita predestinatur a Deo salus alicujus, ut etiam sub ordine predestinationis cadat, quidquid hominem promovet in salutem, vel orationes proprias, vel quidquid hujusmodi, sine quibus aliquis salutem non consequitur. At substantia predestinati talis est, ut sine illa predestinatus salutem non consequatur: Ergo cadit sub ordine predestinationis, & consequenter est illius effectus.*

Confirmatur, & magis illustratur haec ratio. Quidquid aliquid modo ad predestinationem conducit, si fiat ex intentione gloriae, est effectus predestinationis: At substantia predestinati ad predestinationem conducit, & alias fit ex intentione gloriae: Ergo est predestinationis effectus. Minor quantum ad secundam partem probatur ex infra dicendis: probatur vero quantum ad primam. Nam substantia predestinati est causa efficiens actuum, quibus homo iustificatur, & promovetur gloriae: est etiam causa efficiens ipsius gloriae & visionis beatificae, quam producit mediante intellectu per lumen gloriae electorum: illa enim potest esse motivum per modum objecti, gratiarum actionis, pro creationis & conservationis beneficio: Ergo substantia predestinati ad predestinationem conducit.

Dices, ad hoc ut aliquid sit effectus predestinationis, non sufficere, quod ad illius finem, scilicet gloriam, quocumque modo conducatur, sed

insuper requirit quod ad illam ordinetur, ut me-
dium ad finem: At substantia prædestinati non
ordinatur ad gloriam, ut medium ad finem, sed
solum ut subiectum ad formam accidentalem
quam recipit, & à qua perficitur: Ergo non est
prædestinationis effectus. Minor patet, Major
probat. Præd. tinatio vel in electione consi-
stis, vel saltem illam supponit: At electio non
nisi circa media versatur, sicut intentio solum est
respectu finis: Ergo ut aliquid sit effectus præde-
stinationis, requiritur quod ad illam ut medium
ad finem ordinetur. Unde, ut supra diximus, li-
cet merito Christi ad nostram prædestinationem,
eiusque finem conducant, quia tamen ad
eam non comparantur ut media ad finem, effe-
ctus illius non sunt.

Sed facile responderetur, distinguendo Major-
em. Ut aliquid sit effectus prædestinationis, eli-
ctio & immedie datus, requiritur quod ad illa or-
dinatur ut medium ad finem concedo Majorē.
Ut sit effectus illius imperatus & terminus, nego
Majorē. Ad cuius probationem dicendum est,
quod electio dupliciter potest aliquid attingere:
uno modo immediate, & quasi elicitive, & sic
solum potest erga media proprie dicta versari.
Alio modo mediate, & imperativè, sique potest
attingere omne quod ad media que sunt illius
objectum quovis modo concurret. Unde quia
substantia prædestinati habet concessus jam ex-
plicatos, ad dona gratiæ & gloriæ, quæ sunt ef-
fectus eliciti prædestinationis & electionis, conse-
quens sit quod ab electione & prædestinatione
attingatur mediate & imperativè: quod non po-
test competere meritis Christi, quia cum illa (ut
super annotavimus) ad ordinem hypostaticum
pertineant, & totum ordinem gratiæ & gloriæ,
omnemque hominum & Angelorum prædesti-
nationem infinitum excedant, ab illa imperari
non possunt.

Denique probari potest conclusio, evertendo
præcipuum ad veritatem fundamentum. Non
repugnat ab intrinseco quod substantia præde-
stinata fiat ex intentione gloriæ, & alias sic fieri
congruit intentioni prædestinationis: Ergo de
iusto substantia prædestinati sit ex intentione
gloriæ, & consequenter est prædestinationis ef-
fectus. Consequentia patet, Antecedens quan-
tum ad primam partem suadet primo. Ex vi
decreti ordinantis Christum ad esse filium natu-
ralem Dei, fuit factus Christus ut homo, quia
propterea sit subiectum suæ prædestinationis. Ex
necesse decreti ordinantis hominem ad finem
naturalem, scilicet naturalem beatitudinem, pos-
set fieri homo, si concederetur in pura natura: Er-
go ex vi decreti efficaciter ordinantis ad gloriam,
potest fieri, saltem imperativè, substantia subje-
cta ad gloriam ordinati.

Secundo probatur eadem pars. Si aliqua repu-
gnantia in hoc esset, maxime quia substantia præ-
destinati sit subiectum gloriæ, debet ad illius
mentionem supponi, & consequenter ex vi ta-
lium intentionis non potest fieri: At hæc ratio nul-
la est: Ergo &c. Major est præcipuum funda-
mentum ad veritatem sententiæ: Minor verò proba-
tur tripliciter. In primis enim id quod est prius
in genere causæ materialis, potest esse posterius
in genere causæ finalis: Ergo est substantia præ-
destinati sit subiectum gloriæ, & consequenter
prior illa in genere causæ materialis, potest ab
illa in genere causæ finalis causari, ac proinde
ex intentione ad gloriam imperativè procedere.

A Secundo, Substantia genita potest esse gene-
rationis subiectum, & causari à generatione ef-
ficienter. Substantia etiam creata est subiectum
creationis acceptæ passivè, & ab illa causatur:
Ergo substantia prædestinati, esto sit subiectum
prædestinationis, poterit ab illa imperativè pro-
cedere.

Tertio, Licet potentia vitalis sit principium
effectivum & receptivum sui actus, potest fieri
ex intentione illius: Ergo pariter, licet substan-
tia prædestinati sit subiectum gloriæ, quam re-
spicit prædestinatio ut finem, poterit ex illius in-
tentione procedere. Quorum omnium ratio
est, quia non repugnat mutua inter duo causalitas
in diverso genere causæ, qualiter inter ele-
ctionem ad gloriam, & substantiam prædesti-
nati debet intervenire, ut ex intentione gloriæ
procedat.

Dices: substantiam prædestinati non solum
esse subiectum gloriæ, sed etiam finem cui Deus
gloriam intendit, & ideo non posse imperari ex
intentione eius.

Sed contra primò: Christus, etiam ut homo,
est finis cui Deus vult filiationem naturalem, &
tamen sit ex vi eiusdem decreti quo filiatio in-
tenditur: Ergo ex eo quod substantia prædestina-
ti sit finis cui Deus gloriam intendit, non repu-
gnat ex intentione gloriæ imperari.

Secundo, finis cui, & finis cuius gratiæ distin-
guuntur, & se invicem præcedunt in diverso ge-
nere causæ. Nam sanitas verbi gratiæ, quam
medicus appetit aegroto, est prior illo in genere
causæ finalis, & in ratione finis qui, vel cuius
gratiæ: ipse verò aeger cui desideratur, eam præ-
cedit in genere causæ materialis, & in ratione fi-
nis cui. Item Christus, cum sit finis totius ordi-
nis naturæ & gratiæ, & ut dicitur Eccles. 24.
Primogenitus ante omnem creaturam, est prior
genere humano in ratione finis qui: ipsam verò
genus humanum ut redimendum, & consequenter
ter ordo naturæ, Christum præcedit, in genere
causæ materialis, & in ratione finis cui, ut expli-
cari solet in Tractatu de Incarnatione: Ergo
non obstat quod substantia prædestinati sit fi-
nis cui respectu gloriæ, poterit ab illa ut fine cui-
us causari, & consequenter ex illius intentione
procedere.

Quod autem hoc valde congruum sit, patet:
Tum quia id ostendit maximum amorem Dei
erga electos, & curam specialem quam habet
de illis. Tum etiam, quia Deus in beatitudine
supernaturali electorum, quæ est finis prædesti-
nationis, intimè reperitur unitus in ratione spe-
ciei intelligibilis, ut ostendimus in Tractatu de
visione beatifica: Ergo congruum est ut substan-
tia electorum, & omnia entia naturalia, ad illam
ut ad finem ordinentur, & ex eius intentione
producantur. Probat Consequentia: nam con-
gruum est, ut ubicunque Deus reperitur unitus
secundum suam substantiam, exerceat rationem
ultimi finis. Sic quia specialiter unitur humani-
tati Christi, ipsa Christi humanitas, & totum uni-
versum, sunt propter Christum. Item quia specia-
limodo est præsens in Eucharistia, propter unio-
nem cum humanitate Christi, Eucharistia est fi-
nis omnium aliorum sacramentorum. Denique,
quia est specialiter in anima iusti per gratiam,
omnes aliæ creature sunt propter iustos: Ergo
quia supernaturalis beatitudo includit Deum ut
unitum intellectui beato in ratione speciei intel-
ligibilis, oportet ipsam beatorum substantiam,
& om-

72

72

Dist. 23
art. 3.

in Bibli

& omnia entia naturalia, ad illam ut finem ordinari, & ex ejus intentione imperativè procedere.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò: Apostolus ad Roman. 8. exponens effectus divinæ prædestinationis, primo loco recenset vocationem, dicens: Quos prædestinavit, hos & vocavit. At si substantia prædestinati esset effectus prædestinationis, debuisset incipere ab ipso esse substantiali prædestinati, & non ab ejus vocatione: Ergo ex Apostolo substantia prædestinati non est prædestinationis effectus.

74. Confirmatur ex D. Thoma ibidem lect. 6. ubi explicans præfata verba Apostoli, sic ait: *Primum autem in quo incipit prædestinatio impleri, est vocatio hominis, quæ quidem est duplex: una exterior, quæ fit ore predicatoris; & alia interior, quæ nihil aliud est quam quidam mentis instinctus quo cor hominis movetur a Deo, ad assentiendum huic quæ sunt fidei vel virtutis.* At si substantia prædestinati esset effectus prædestinationis, non inciperet prædestinatio in vocatione impleri, sed potius inciperet in substantiæ productione: Ergo illa non est prædestinationis effectus.

75. Confirmatur amplius ex eodem S. Doctore super caput 1. ejusdem Epistolæ lect. 3. ubi postquam asseruit, prædestinare nihil aliud esse quam ante in corde disponere quid sit de aliqua refaciendum, hæc verba subiunxit: *Potest tamen aliqua de futura rei seu operatione disponere: uno modo quantum ad ipsam rei constitutionem, sicut artifex disponit qualiter debeat facere domum. Secundo modo quantum ad ipsam usum vel gubernationem rei, & ad hanc secundam prædestinationem pertinet prædestinatio, non ad primam; id enim quo aliquis vivit, refertur in finem: sed cum res in se ipsa constituitur, non dirigitur ex hoc ipso in aliud, unde præ dispositio constitutionis rei, propriè prædestinatio dici non potest.* Et paucis interpositis ait: *Relinquitur ergo quod prædestinatio dicatur propriè eorum solum quæ sunt supra naturam.* At generatio substantiæ prædestinati pertinet ad rei constitutionem, & supra naturam non est: Ergo non est propriè prædestinationis effectus.

76. Respondeo negando sequelam Minoris. Quia Apostolus ibi effectus prædestinationis imperatos & improporcionados, qualis est ipseus prædestinati substantia, non recenset, sed tantum elicitos & proporcionados, seu proximè ad beatitudinem conducentes, inter quos vocatio est prior, saltem ordine executionis, & idcirco ab illa incipit. Ex quo patet responsio ad primam confirmationem desumptam ex auctoritate Divi Thomæ, ibi enim S. Doctor solum intendit quod vocatio est primum in quo incipit prædestinatio impleri, vel inter effectus elicitos seu proporcionados, vel inter ea quæ per se requiruntur ad prædestinationem, ut propriè media non verò absolute: substantia autem prædestinati non est effectus prædestinationis, ut medium, sed ut subiectum.

77. Ad secundam confirmationem, dicitur generationem substantiæ & prædispositionem, considerari posse dupliciter. Vel præcisè in ordine ad agens, vel prout ad finem dirigitur. Primo modo prædispositio illius non est prædestinatio, sed ars, ut docuit D. Thomas quæst. 5. de verit. art. 1.

A ad 9. Secundo modo, si dirigitur ad finem naturalem, est providentia naturalis, si ad supernaturalem est providentia supernaturalis generalis, si ad supernaturalem efficaciter, est prædestinatio. Et consequenter substantia prædestinati, ut subest primo ordini ad finem, est effectus providentiæ naturalis: ut subest secundo, est effectus providentiæ generalis: ut subest tertio, est effectus prædestinationis. Quando autem ad D. Thomas prædestinationem propriè esse solum eorum quæ excedunt facultatem naturalem intelligendus est de effectibus elicitis, vel si de imperato, de excessu quoad ordinem, non quoad substantiam.

B Objicies secundò: Effectus prædestinationis debent esse ex meritis Christi: Sed substantia prædestinati non est ex meritis Christi: Ergo non est effectus prædestinationis. Major constat: Christus enim omnes effectus nostræ prædestinationis promeruit, ut docetur in materia de incarnatione. Minor verò probatur ex Augustino Epistol. 105, ubi ait: *Christus non pro illis ut homines crederentur, sed pro impiis mortuus est ut iustificarentur.*

Respondeo concessa Majori, distinguendo Minorem. Substantia prædestinati nude sumpta & intra limites puræ naturæ considerata, concedo. Ut ordinatur ad gratiam & gloriam, & ad illam efficaciter transmittitur, nego. Ex quo patet responsio ad locum Augustini: solum enim intendit, hominis generationem, intra limites puræ naturæ consideratam, non esse ex meritis Christi; non negat tamen, illam ut ordinatam & transmissam ad gratiam & gloriam, cadere sub meritis illius.

C Addo, quod multa deputantur meritis Christi, propter quæ tamen mortuus non dicitur meruisse sibi gloriam corporis, & sui nominis exaltationem, ut in confesso est apud omnes Catholicos: meruisse etiam illuminationes & gaudia accidentalia Angelorum, ut plures docent, & tamen non dicitur mortuus propter gloriam sui corporis, & proprii nominis exaltationem, nec propter illuminationes & gaudia accidentalia Angelorum. **D** Mors etiam præmatura illius qui rapitur ne malitia mutet intellectum ejus, effectus est meritorum Christi, & propriè prædestinationis. Nativitas etiam parvuli prope fontem, ex qua provenit quod illi ministraretur baptismus, & in gratia decedat est effectus prædestinationis, & meritorum Christi: Et tamen non dicitur Christus mortuus pro aliquo cito moriatur, nec ut prope fontem nalcatur. Quorum omnium ratio est, quia particula, propter, denotat finem præcipuum mortis & passionis Christi: unde quia hæc omnia non sunt finis præcipui mortis & passionis Christi, quæ ad justificationem & gloriam electorum tanquam ad finem præcipuum ordinantur, ideo est meritis Christi deputentur, non tamen Christus dicitur mortuus pro illis.

E Objicies tertio: Prædestinatio hominum eorum substantiam productam, vel saltem prævisam supponit: Ergo eam non casualiter. Consequentia patet, Antecedens probatur primò. Prædestinatio nostra supponit culpam originalem, cum illam supponat prædestinatio Christi, ut et Augustino docet D. Thomas 3. p. q. 1. art. 4. & nostra posterior sit prædestinatio Christi: At peccatum originale supponit substantiam prædestinati productam: Ergo prædestinatio nostra substantiam prædestinati prævisam supponit.

Secundo,